

De verleidingen van Satan

In de wijk kom ik bij een ouder echtpaar waarvan de man terminaal is. Eten en drinken doet hij niet meer en contact is er nauwelijks. Met zijn vrouw en kinderen zijn goede afspraken gemaakt over de palliatieve zorg, maar ik merk dat zijn vrouw er toch moeite mee heeft. Zij probeert steeds om hem te laten drinken omdat zij vanuit haar geloof – beiden zijn moslim – bang is dat hij overlijdt van de dorst en daardoor in de verleiding komt om naar Satan te luisteren. Ik wil graag haar levensovertuiging respecteren maar zie dat haar man lijdt onder de hoestbuien die hij krijgt als hij zich verslikt. Wat is nu goed om te doen?

Hoe meer persoonsgerichte zorg, hoe meer dilemma's. Je wilt immers aansluiten bij de persoon met dementie en diens levensbeschouwing, maar in de huidige multiculturele samenleving kunnen die opvattingen botsen met jouw eigen waarden of met de gangbare visie op wat goed is. Die verschillen moet je respecteren, maar dat betekent niet dat je altijd de wens van de cliënt of diens familie hoeft te volgen. Als vertrekpunt kun je daarbij de waarde 'niet schaden' nemen. Iemand geen fysieke schade toebrengen is namelijk in bijna alle culturen een kernwaarde. En vandaaruit kun je vervolgens het gesprek aangaan dat je allebei niet wilt dat de persoon fysieke schade ondervindt, zoals dat nu het geval is als hij zich verslikt.

Tim van Iersel, ethicus

Ik zou in gesprek gaan met mevrouw en de kinderen en dan een zo goed mogelijke uitleg geven over hoe de terminale fase verloopt. En wat de voors en tegens zijn van drinken geven. Maar ook zou ik mevrouw vragen mij meer uit te leggen over hun geloof. Ik wil haar gevoelens en overtuiging serieus nemen. Wellicht is het een idee om de imam te vragen of hij iets kan betekenen in deze situatie. Ook een gesprek met de arts of de

psycholoog zou misschien een opening kunnen bieden.

Kirsten Gruijters, verzorgende

Om een juiste inschatting voor deze familie te maken lijkt het mij van wezenlijk belang om te weten welke afspraken meneer zelf met zijn echtgenote en kinderen heeft gemaakt omtrent zijn laatste wensen. En misschien is er ook wel een heel andere optie mogelijk. Bijvoorbeeld kiezen voor een vorm van euthanasie (als zoiets te rijmen is met de levensbeschouwing en de cultuur van deze mensen).

Ruud Sijmons, mantelzorger

Het probleem is dat er in deze situatie geen goed of slecht is. Wat voor de één goed is, past voor de ander niet binnen de religieuze normen en waarden. Dát maakt deze situatie zo lastig! Voor moslims is het inderdaad belangrijk dat er water wordt aangeboden. Jij ziet hier verslikingsgevaar maar zij hebben een wens. Ik zou je daarom adviseren de familie te vertellen dat er een gevaar voor verslikken bestaat. Misschien zelfs met een arts erbij. Vertel wat voor risico het met zich meebrengt en wat voor gevolgen het kan hebben. Als mevrouw er dan tóch voor kiest om water te geven, heb jij als professional gedaan

wat je kon en kun je alleen nog maar de keuzes van de persoon met dementie én diens familie respecteren.

Gözde Duran, psycholoog

Het is voor ons niet gemakkelijk in te voelen hoe zwaar de angst voor verleiding door de Satan voor mevrouw weegt. Maar ik denk: heel zwaar. We willen niet dat zij na het overlijden van haar man gebukt gaat onder angst of zelfverwijt, maar ook willen we niet dat meneer zich ernstig verslikt door hem in dit stadium water te geven. Ik zou een arts inschakelen die ook moslim is. Deze zou in dit geval het best samen met mevrouw de afweging kunnen maken. Een oplossing zou bijvoorbeeld kunnen zijn om meneer met een infuus vocht toe te dienen.

Els van der Gijp, verzorgende

SAMENSTELLING FRANS HOOGEVEEN/HUGO VAN WAARDE